

Setelistö.

Liikkeessä oleva setelimäärä, joka vuoden 1940 aikana oli kasvanut melkoisesti, väheni tavallisuuden mukaan tammikuun kolmen ensimmäisen viikon aikana, mutta alkoi siten, noudattaen tavallista kausivaihtelua, hitaasti lisääntyä pienentyäkseen taas keväällä. Todennäköisesti myös omaisuudenluovutusveron ensimmäisen erän kanto toi esille jonkin verran piiloitettuja seteleitä. Kesäkuun tapahtumien johdosta setelistö jälleen alkoi lisääntyä, ja tämänsuuntaisena kehitys pienin poikkeuksin jatkui vuoden loppuun saakka. Setelistö, joka kertomus-

	^{31/12} 1940	^{31/3} 1941	^{30/6} 1941	^{30/9} 1941	^{31/12} 1941
	milj. mk	milj. mk	milj. mk	milj. mk	milj. mk
Kultakassa	603.8	603.8	459.9	171.5	171.4
Ulkomaiset kirjeenvaihtajat	1,177.2	1,067.5	962.1	1,030.4	932.4
Ulkomaiset vekselit	6.8	11.7	6.7	7.5	4.4
Korkoliput ja ulkomaiset setelit	1.5	2.7	2.2	2.3	3.8
Kotimaiset vekselit	5,274.9	5,311.5	6,082.8	7,973.2	12,224.9
Yhteensä	7,064.2	6,997.2	7,513.7	9,184.9	13,336.9

Suomen Pankin setelinantoon oikeuttavien varojen kokonaismäärä lisääntyi kertomusvuoden aikana kaikkiaan 6,272.7 milj. markkaa eli 88.8 %. Lisäys johtui kotimaisten vekselien lisääntymisestä, sillä niinkuin edellä on osoitettu, sekä kultakassa että valuuttavarasto olivat supistuneet. Setelikatteen kokonaismäärä oli kertomusvuoden alkaessa 92.6 % vaadittaessa maksettavien sitoumusten määrästä. Kesäkuussa tämä suhdeluku aleni aina 81.6 %:iin, mutta kohosi vuoden lopussa, kun valtion luotonotossa tehtiin eräitä järjestelyjä, 109.3 %:iin. Verrattuna vaadittaessa maksettavien sitoumusten tärkeimpään ja herkipään osaan, so. liikkeessä olevaan setelistöön, setelinantoon oikeuttavien varojen kokonaismäärä oli hyvin runsas, ja suhde vahvistui vuoden varrella entisestään. Se kohosi näet 127.3 %:sta kertomusvuoden alkaessa aina 182.3 %:iin sen päättyessä.

vuoden alkaessa oli 5,551.0 milj. markkaa, kohosi vuoden viimeisenä päivänä 7,316.9 miljoonaa, joten vuoden varrella tapahtunut lisäys oli 1,765.9 milj. markkaa eli 31.8 %. Setelistön runsaus saa selityksensä osaksi setelien kiertonopeuden hidastumisesta, osaksi siitä, että monilla tahoilla verotuksen välttämiseksi tai omaisuuden pitämiseksi mahdollisimman käyttövalmiina pidettiin suuria setelimääriä kotona.

Seuraavasta yhdistelmästä näkyy, kuinka paljon pankilla oli vuoden 1940 päättyessä ja viime vuoden kunkin neljänneksen lopussa varoja, joita vastaan pankki on oikeutettu antamaan seteleitä:

	^{31/12} 1940	^{31/3} 1941	^{30/6} 1941	^{30/9} 1941	^{31/12} 1941
	milj. mk	milj. mk	milj. mk	milj. mk	milj. mk
Kultakassa	603.8	603.8	459.9	171.5	171.4
Ulkomaiset kirjeenvaihtajat	1,177.2	1,067.5	962.1	1,030.4	932.4
Ulkomaiset vekselit	6.8	11.7	6.7	7.5	4.4
Korkoliput ja ulkomaiset setelit	1.5	2.7	2.2	2.3	3.8
Kotimaiset vekselit	5,274.9	5,311.5	6,082.8	7,973.2	12,224.9
Yhteensä	7,064.2	6,997.2	7,513.7	9,184.9	13,336.9

Setelinantoreservi oli kertomusvuoden alkaessa sangen runsas, 1,234.9 milj. markkaa eli 16.2 % vaadittaessa maksettavista sitoumuksista. Kun valtio vuoden varrella yhä lisääntyvin määrin ylitti pano- ja ottotiliään, setelinantoreservi kuitenkin supistui pysyen suurimman osan vuotta melko pienenä. Alin määrä saavutettiin kesäkuun 21 päivänä, jolloin setelinantoreservi oli enää 243.9 milj. markkaa eli 2.9 % vaadittaessa maksettavien sitoumusten määrästä. Kertomusvuoden lähestyessä loppuaan valtion tilinylitykset selvitettiin, minkä kautta saatiin setelinantoreservi kohoamaan 2,929.7 milj. markkaan vuoden viimeisenä päivänä. Suhteessa vaadittaessa maksettaviin sitoumuksiin setelireservi silloin oli 24.0 %.

Seuraava asetelma valaisee tarkemmin Suomen Pankin setelinanto-oikeutta ja sen käyttöä viime vuoden viimeisenä päivänä verrattuna vastaavaan tilaan edellisen vuoden päättyessä.

Setelinanto-oikeus:

	^{31/12} 1940	^{31/12} 1941
	milj. mk	milj. mk
Kultakassa ja ulkomaiset valuutat	1,781.0	1,103.8
Lain mukaan jouluk. 13 p:ltä 1939	5,283.2	12,233.1
Ohjesäännön 6 §:n mukaan	1,800.0	1,800.0
Setelinanto-oikeus	8,864.2	15,136.9

Käytetty määrä:

	^{31/12} 1940	^{31/12} 1941
	milj. mk	milj. mk
Liikkeessä olevat setelit	5,551.0	7,316.9
Muut vaadittaessa maksettavat sitoumukset	1,934.8	4,721.4
Myönnettyistä kassakrediitteistä nostamatta oleva määrä	143.5	168.9
Käytetty setelinanto-oikeus	7,629.3	12,207.2

Setelinantoreservi:

Käytettävissä oleva	1,234.9	2,929.7
Käytetty määrä ja reservi	8,864.2	15,136.9

Pankin suhde valtion.

Suomen Pankki, joka normaalioloissa ei anna luottoa valtiolle, ei talvisodan aikana voinut noudattaa tätä periaatetta, vaan se oli myöntänyt melkoisia luottoja sodankäynnin rahoittamiseksi. Varsinaisesti oli luottoa annettu valtion vekseleitä diskonttaamalla, mutta sen lisäksi valtio oli ylittänyt pano- ja ottotiliään melkoisin määrin. Vuoden 1940 päättyessä valtion vekseleitä oli Suomen Pankin hallussa 3,900 milj. markan arvosta. Kun äsken mainitun tilin ylitys samaan aikaan oli 1,539.6 miljoonaa, oli valtion keskuspankista saaman luoton kokonaismäärä 5,439.6 milj. markkaa. Vuoden alkupuolella valtionvekselien määrä pysyi muuttumattomana, mutta linoitustöiden ym. puolustuksen tehostamiseen tähtäävien toimenpiteiden takia valtio vähitellen lisäsi pano- ja ottotilinsä ylitystä,

niin että se kesäkuun 15 päivänä oli kohonnut 1,896.1 milj. markkaan. Ennen uuden sodan puhkeamista valtion Suomen Pankista samaa luotto siten oli lisääntynyt 356.5 miljoonaa kohoten kaikkiaan 5,796.1 milj. markkaan. Sodankäynnin rahoittamiseksi valtion oli pakko lisääntyvässä määrässä turvautua Suomen Pankin apuun. Valtionvekselien määrä kohosi, samalla kun tilinylitykset kasvoivat. Kun viimeksi mainitusta syystä Suomen Pankin setelinantoreservi arveluttavasti supistui, järjestettiin asia siten, että valtio marras- ja joulukuussa diskonttasi vekseleitä niin runsaasti, että se voi maksaa pois tilivelkansa. Näin ollen keskuspankin salkussa kertomusvuoden päättyessä oli valtion vekseleitä 10,700.0 milj. markan arvosta. Sen sijaan valtion pano- ja ottotilillä oli varoja 37.4 milj. markkaa. Valtion velka keskuspankille oli siten 10,662.6 milj. markkaa, joten se kertomusvuoden aikana oli lisääntynyt 5,223.0 milj. markkaa eli 96.0 %.

Suomen Pankilla oli myös, niinkuin aikaisempinakin vuosina, hallussaan jonkin verran valtion obligatioita. Näitä oli kuitenkin hankittu Suomen Pankille lähinnä sijoitustarkoituksessa ja yleisölle myytäväksi, eikä niitä voida katsoa varsinaiseksi luotonannoksi valtiolle. Tällaisten obligatioiden kirjattu arvo oli kertomusvuoden alkaessa 240.5 milj. markkaa ja sen päättyessä 297.7 miljoonaa, joten lisäys oli 57.2 milj. markkaa.

Ulkomaiset selvitystilät.

Samaten kuin vuonna 1940 tehtiin myös kertomusvuoden aikana jälleen joukko uusia clearing-sopimuksia sekä muutoksia jo voimassa oleviin sopimuksiin. Espanjan, Kroatian, Portugalin, Ranskan ja Unkarin kanssa solmittiin uudet clearing-sopimukset. Jo vuonna 1940 Jugoslavian ja Slovakian kanssa solmitut uudet sopimukset julkaisiin sopimussarjassa heti vuoden 1941 alussa. Tämän lisäksi on Bulgarian ja Italian sopimuksiin tullut muutoksia. Sodan vaikutuksesta ja sen synnyttämien muut-

tuneiden olojen pakosta solmittujen sopimusten edellyttämä clearing-liike Jugoslavian, Kreikan, Latvian, Liettuan, Neuvostoliiton ja Viron kanssa on lakannut toimimasta. Muihin clearing-maihin nähden ovat entiset sopimukset olleet clearing-liikettä määräävinä.

Suursodan vähitellen tyrehtyessä kaupankäyntiä vapaavaltuuttamaiden kanssa on clearing-liike kertomusvuoden aikana edellisenkin vuoden suureen lisääntymiseen verrattuna huomattavasti kasvanut, niin että viejille tilitetty määrä nousi 5,483.9 milj. markkaan vastaten 2,358.2 ja 1,440.3 miljoonaa lähinnä edellisinä vuosina. Suomen Pankin pitämien selvitystilien käytössä tämä nousu on havaittavissa varsinkin Saksan ja Tanskan kohdalta.

Vuosien 1939, 1940 ja 1941 aikana viejille tilitettyjen määrien jakaantuminen vientimaan mukaan oli seuraava:

	31/12 1939	31/12 1940	31/12 1941
	milj. mk	milj. mk	milj. mk
Bulgaria	4.2	4.6	58.1
Espanja	—	—	17.8
Italia	156.6	101.7	279.5
Jugoslavia	—	—	1.1
Kreikka	0.6	—	0.0
Latvia	—	32.8	4.7
Liettua	5.7	15.9	4.1
Neuvostoliitto ...	—	181.7	164.1
Portugali	—	—	15.5
Ranska	—	—	39.3
Romania	3.7	—	0.0
Saksa	1,249.0	1,544.9	3,719.1
Norja	—	31.9	99.8
Hollanti	—	72.7	233.5
Belgia	—	0.1	174.0
Slovakia	—	—	4.1
Sveitsi	—	4.9	52.7
Tanska	—	319.3	522.3
Turkki	20.5	31.2	71.2
Unkari	—	—	13.0
Viro	—	16.5	12.9
Yhteensä	1,440.3	2,358.2	5,486.8

Vuoden 1941 päättyessä useimmat selvitystilien osoittivat velkaa asianomaisille clearing-maille yhteisen velkasaldon ollessa 1,489.5 milj. markkaa vastaten 338.4 miljoonaa vuotta aikaisemmin. Nousu oli näin huomattava, kun vienti yleensä oli pieni, mutta tuontitarve sen sijaan entistä paljon suurempi. Huomattavimmat saatavat kohdistuivat Hollantiin, Belgiaan ja Ranskaan. Kun vienti Hollantiin ja Belgiaan maksettiin Saksan selvitystilien kautta, viejät saivat maksunsa näistä maista ilman odotusaikaa, kun sen sijaan Ranskaan viedyistä tavaroista maksuja on ollut odotettava kauan aikaa. Viejillemme edullista on ollut maksujen nopea saaminen muista clearing-maista, joille Suomi yleensä on ollut velkaa.

Kompensatitietä on sitäpaitsi eri maihin viedyistä tavaroista suomalaisille viejille kertomusvuoden aikana tilitetty 57.8 milj. markkaa.

Rembursit.

Samat asianhaarat, jotka suurvaltain sodan puhjettua johtivat siihen, että Suomen Pankin remburssiliike, joka rauhan aikana oli ollut sangen vähäistä, voimakkaasti lisääntyi, ovat vaikuttaneet myös kertomusvuoden aikana. Kun kuljetusvaikeudet ovat entisestäänkin lisääntyneet ja kun kokemus on osoittanut, että keskuspankin yhä yleisempi asioihin puuttuminen on ollut hyödyksi, ei ole ollut syytä tehdä muutoksia tähän järjestelmään.

Vuoden 1941 aikana avattiin Suomen Pankissa jonkin verran harvempia tuontirembursseja kuin vuonna 1940, nimittäin 2,865 vastaten 3,014 vuonna 1940, mutta niiden yhteenlaskettu arvo kohosi sen sijaan 1,470 milj. markasta vuonna 1940 1,580 milj. markkaan kertomusvuonna. Sen päättyessä avoinna olevien tuontirembursien yhteenlaskettu arvo oli 223.2 milj. markkaa eli pienempi kuin vuotta aikaisemmin, jolloin vastaava arvo oli 398.2 miljoonaa.

Vientirembursien käyttämisessä tapahtui melkoista vilkastumista. Niitä avattiin kertomusvuoden aikana 224 vastaten 135 edellisenä vuonna, ja niiden yhteisarvo kohosi 73.7 miljoonasta 197.4 milj. markkaan. Vuoden viimeisenä päivänä niiden saldo oli 61.2 milj. markkaa vastaten 11.4 miljoonaa vuoden 1940 päättyessä.

Pankin tilinpäätös.

Edellä on jo käsitelty useita tärkeitä

kohtia, joissa Suomen Pankin asemassa on viime vuoden aikana tai lopussa tapahtunut muutoksia. Seuraavassa tarkastellaan pankin omaisuus- ja tulostasetta yksityiskohtaisemmin.

O m a i s u u s t a s e.

Eroavaisuudet pankin viimevuotisen ja sitä edellisen omaisuustaseen välillä näkyvät seuraavasta yhdistelmästä:

	31/12 1940	31/12 1941
	milj. mk	milj. mk
V a r a t:		
Kultakassa	603.8	171.4
Ulkomaiset valuutat	1,177.2	932.4
Ulkomaiset vekselit	6.8	4.4
Ulkomaan rahan määräiset setelit ja korkoliput	1.5	3.8
Diskontatut vekselit	5,274.9	12,224.9
Luottolaitoksille myönnetyt hypoteekkilainat	47.0	—
Muille myönnetyt hypoteekkilainat	41.2	26.1
Kassakreditit	32.9	28.2
Suomen rahan määräiset obligatiot	369.7	376.7
Ulkomaan rahan määräiset obligatiot	306.5	295.5
Pankkikiinteistöt ja kalusto	12.0	12.0
Eri tilit	1,618.8	102.3
Yhteensä	9,492.3	14,177.7

V e l a t:

Liikkeessä olevat setelit	5,551.0	7,316.9
Valtion pano- ja ottotili	—	37.4
Muut pano- ja ottotilit	834.1	1,258.4
Postivekselit	56.6	88.3
Ulkomaiset kirjeenvaihtajat	295.0	1,046.5
Ulkomaiset selvitystilien	338.4	1,489.5
Eri tilit	410.7	801.3
Kasvaneita korkoja	19.6	40.1
Kantarahasto	1,250.0	1,250.0
Vararahasto	522.3	624.9
Pankkikiinteistöjen ja kaluston arvo	12.0	12.0
Pankin voitto	202.6	212.4
Yhteensä	9,492.3	14,177.7

Kultakassan sekä ulkomaisten saatavien ja velkojen muutoksista, setelistön ja katteen vaihteluista samaten kuin luotonannon lisääntymisestä on edellä tehty selkoa.

Muista varojen puolella olevista tileistä on syytä mainita, että obligatiosalkun kokonaisarvo pysyi melkein muuttumattomana siitä huolimatta, että vuoden varrella ostettiin uusia obligatioeriä samalla kuin toisia myytiin ja arvottiin. Tilinpäätöksen yhteydessä alennettiin myös eräiden obligatioiden kirjanpitoarvoa. Lopputuloksena oli, että Suomen rahan määräisten obligatioiden kirjanpitoarvo kertomusvuoden päättyessä oli 7.0 milj. markkaa suurempi kuin sen alkaessa, kun sitä vastoin ulkomaan rahan määräisten obligatioiden kirjattu arvo oli vähentynyt 11.0 milj. markkaa.

Varojen puolella herättää vielä huomiota eri tileillä olevan summan pieneneminen 1,618.8 milj. markasta 102.3 miljoonaan. Tämä muutos johtuu siitä, edellisessä jo mainitusta seikasta, että valtio vuoden 1940 lopussa oli suuresti ylittänyt pano- ja ottotiliään ja että tämä ylitys oli kirjattu eri tileille, mutta että tämä tilivelka kertomus-

vuoden lopussa oli muutettu vekselivelaksi.

Velkojen puolella esiintyvistä eristä on mainittava muiden kuin valtion pano- ja ottotilien tuntuva nousu 424.3 milj. markalla, mikä kuvastaa rahamarkkinoilla vuoden varrella tapahtunutta helpottumista.

Lopuksi on todettava, että kantarahasto oli muuttumaton, mutta että vararahasto kertomusvuoden päättyessä oli 102.6 milj. markkaa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Lisäys johtui siitä, että vararahastoon ohjesäännön mukaisesti oli siirretty puolet vuoden 1940 voitosta, so. mk 101,319,488: 45, sekä sen lisäksi eduskunnan päätöksen mukaisesti se osa voiton toisesta puolesta, joka ylitti tuloarvion merkityn 100 milj. markan erän, siis mk 1,319,488: 45. Vuoden 1941 päättyessä Suomen Pankin omien rahastojen arvo, vuosivoittoa mukaan lukematta, oli 1,886.9 milj. markkaa.

Tulostase.

Seuraavasta yhdistelmästä näkyy, millaiseksi pankin voitto- ja tappiotili muodotui viime vuonna:

	V. 1940 mk	V. 1941 mk
Tulot:		
Korkoja kotimaisesta lainausliikkeestä	159,645,560: 94	172,009,533: —
Korkoja ulkomaisilta kirjeenvaihtajilta ..	341,357: 75	437,125: 25
Korkoja obligatioista	48,946,627: 25	48,236,289: 35
Agio	4,385,736: 85	—
Provisioita	17,197,640: 76	33,931,393: 89
Yhteensä	230,516,923: 55	254,614,341: 49
Menot:		
Palkkoja ja palkkioita	10,547,601: 70	13,044,619: —
Eläkkeitä ja avustuksia	1,021,653: 50	1,186,230: 40
Pankkivaltuusmiesten palkkioita ja kuluja	129,910: 35	132,476: 15
Haarakonttorien valvojien palkkiot	—	150,200: —
Setelien valmistus	5,280,197: 60	4,962,968: 50
Erinäisiä kuluja	2,881,832: 25	3,659,241: 75
Agiotappioita	—	1,603,761: 20
Poistoja	7,501,103: 70	465,172: 15
Kiinteistötili	—	16,566,089: 90
Kaluston tiliarvoa alennettu	515,647: 55	462,930: 50
Pankin voitto	202,638,976: 90	212,380,651: 94
Yhteensä	230,516,923: 55	254,614,341: 49

Suomen Pankin kokonaistulot, jotka vuonna 1940 olivat runsaasti sata miljoonaa markkaa suuremmat kuin lähinnä edellisinä vuosina, lisääntyivät edelleen kertomusvuonna, joskin hitaammassa tahdissa. Lisäys oli 24.1 milj. markkaa eli runsaasti 10 %. Tämä kehitys johtui keskuspankin toiminnan tuntuvasta vilkastumisesta. Luotonannon laajetessa, niinkuin edellä on mainittu, kotimaisesta lainausliikkeestä saadut korkotulot lisääntyivät 12.4 milj. markkaa; lisäys olisi ollut vieläkin suurempi, ellei olisi tehty melkoisia varauksia sellaisten odottamattomien tappioiden varalta, jotka sota saattaa aiheuttaa. Provisioista pankki sai 16.7 milj. markkaa enemmän kuin vuonna 1940, mikä oli seurauksena ulkomaisen clearing-liikkeen ja remburssiliikkeen vilkastumisesta. Ulkomaisilta kirjeenvaihtajilta saatu korkotulo oli edelleen mitätön, joskin vähän suurempi kuin vuonna 1940, mutta obligatiokorkoja kerääntyi hiukan vähemmän kuin silloin. Lopuksi on mainittava, että agiotili jälleen oli tappiollinen, niinkuin se oli ollut myös vuonna 1939.

Niinkuin tulot, niin myös menotkin olivat suuremmat kuin edellisinä vuosina. Eriyisesti clearing- ja remburssiliikkeen laajentumisen, mutta myös valuuttakaupan säännöstelyn aiheuttamat uudet valvonta-tehtävät olivat vaatineet henkilökunnan lisäämistä. Kun palkkoja samalla maksettiin puolustusvoimain palveluksessa oleville toimihenkilöille ja kun henkilökunnalle on maksettu kalliinajanpalkanlisää samojen perusteiden mukaan kuin valtion viran ja toimen haltijoille, palkkausmenot kohosivat suuremmiksi kuin minään aikaisempina vuonna. Lisäys oli 2.5 milj. markkaa. Eläkkeisiin ja avustuksiin käytettiin 0.2 miljoonaa enemmän kuin vuonna 1940. Haarakonttorien valvojien palkkiot, jotka aikaisemmin sisältyivät yleiseen palkka- ja palk-

kiotiliin, on tällä kertaa esitetty erikseen. Tarvikkeiden kallistumisen takia kulungit lisääntyivät 0.8 milj. markkaa. Sitä vastoin setelien valmistus, jota tiliä vuonna 1940 oli rasitettu eräillä erikoismenoilla, setelien valmistuksen suuruudesta sekä raaka-ainesten ja työpalkkojen kallistumisesta huolimatta vaati 0.3 milj. markkaa vähemmän kuin edellisena vuonna.

Tilinpäätöksessä poistettiin kiinteistötililtä Lahdessa hankittu pankkitalo sekä poistojen tililtä eräs pommituksen aiheuttamassa laivapalossa tuhoutunut erä ulkomaisia seteleitä samaten kuin pääkonttorissa rakenteilla olevan uuden puhelinkeskukseen siihenastiset kustannukset.

Suomen Pankin nettovoitto nousi näin ollen 212.4 milj. markkaan. Se oli siten 9.8 milj. markkaa suurempi kuin vuonna 1940 ja samalla suurempi kuin minään aikaisempina vuonna. Vuosivoiton viimeaikainen kehitys on ollut seuraava:

V. 1936	101.3	miljoonaa	markkaa
” 1937	101.6	”	”
” 1938	104.6	”	”
” 1939	102.5	”	”
” 1940	202.6	”	”
” 1941	212,380,651	markkaa	94 penniä.

Vuoden 1941 voitosta on ohjesäännön mukaan puolet eli 106,190,325 markkaa 97 penniä siirretty vararahastoon, joka siten on kasvanut 731.1 milj. markkaan. Valtion tulo- ja menoarvion mukaan käytetään 100.0 milj. markkaa valtion yleisiin tarkoituksiin. Tästä voiton puoliskosta pankille siten on jäänyt käyttämättömiä voittovaroja 6,190,325 markkaa 97 penniä.

Pankkivaltuusmiehet ehdottavat, että

nämä voittovarot, 6,190,325 markkaa 97 penniä, siirretään pankin vararahastoon.

Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita.

Setelien lunastaminen.

Suomen Pankki on vuosittain uudistettulla asetuksella oikeutettu poikkeamaan ohjesääntönsä 8 §:n 1 momentin säännöksistä setelien lunastamiseen nähden. Kun asetuksen voimassaoloaika vuoden 1941 loppussa olisi mennyt umpeen, pankin johtokunta, katsoen, ettei ollut mahdollista palata kultaan sidottuun rahakantaan, teki aloitteen asetuksen voimassaoloajan pidentämiseksi. Yhtyen johtokunnan mielipiteeseen pankkivaltuusmiehet pyysivät valtioneuvostolta, että Suomen Pankki asetuksella oikeutettaisiin vuoden 1942 loppuun saakka edelleen poikkeamaan ohjesäännön 8 §:n 1 momentin määräyksistä.

Tämä oikeus pankille myönnettiin.

Tilintarkastus.

Vuoden 1940 valtiopäivillä valitut tilintarkastajat, kunnallisneuvos Aleksanteri Fränti, maanviljelijä Kaapro Huittinen, maanviljelijä August Kuusisto, kunnallisneuvos Kaapro Moilanen ja kauppalanjohtaja Pietari Salmenoja toimittivat viime vuoden helmikuun 17 ja 22 päivien välisenä aikana pankin vuoden 1940 tilintarkastuksen. Tilintarkastajain lausunnon mukaisesti ja pankin ohjesäännön tätä koskevain säännösten nojalla pankkivaltuusmiehet myönsivät johtokunnalle vastuuvapauden pankin hallinnosta vuodelta 1940.

Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus.

Pankkivaltuusmiehet ovat vuoden aikana toimittaneet johtosäännön määräämän pan-

kin lainausliikkeen ja muiden sijoitusten sekä valuuttakaupan tarkastuksen seuraavina aikoina: helmikuun 1, huhtikuun 3, kesäkuun 9, elokuun 27, lokakuun 7 ja joulukuun 22 päivänä.

Inventtaukset ja haarakonttorien tarkastus.

a) Pääkonttorissa.

Johtosääntönsä 6 §:n mukaisesti pankkivaltuusmiehet ovat toimittaneet pääkonttorin kassaholvien ja rahastojen sekä lainaja vakuuskirjain ynnä panttien ja talletusten inventtauksen. Inventtauksessa ei havaittu aihetta muistutuksiin.

b) Haarakonttoreissa.

Pankkivaltuusmiehet ovat valvoneet, että konttorien valvojat ovat inventoineet haarakonttorien käsikassat ja holvit kerran kuu-kaudessa sekä vekselit, velkakirjat ja pantit vähintään kolmasti vuodessa.

Sitäpaitsi on vuoden varrella kaikki haarakonttorit tarkastettu.

Johtokunta.

Pankin johtokunnan puheenjohtajan Risto Rytin tultua joulukuussa 1940 valituksi Tasavallan presidentiksi pankkivaltuusmiehet päättivät kokouksessaan tammikuun 10 päivänä 1941, ettei johtokunnan puheenjohtajan tointa toistaiseksi vakinaisesti täytetä. Kertomusvuoden aikana toimi johtokunnan v. a. puheenjohtajana tammikuun 4 päivään saakka johtokunnan jäsen J. W. Rangell, joka myös jo koko vuoden 1940 johtokunnan puheenjohtajan Rytin ol-

lessa pääministerinä oli hoitanut sanottua tointa. V. a. puheenjohtaja Rangellin tultua viimeksi mainittuna päivänä nimitetyksi pääministeriksi pankkivaltuusmiehet kutsuivat johtokunnan v. a. puheenjohtajaksi johtokunnan jäsenen K. Kivialhon. Samalla pankkivaltuusmiehet määräsivät johtokunnan apujäseniksi toistaiseksi pankin sihteerin W. Sahlsteinin ja kamreerin C. G. Sundmanin.

Pankkivaltuusmiesten valvonnan alaiset rahastot.

Pankkivaltuusmiehet ovat hyväksyneet Längmanin ja Rosenbergin rahastojen, Elis Holmin hätäapurahaston sekä 1893 vuoden hätäapurahaston tilit vuodelta 1940 sekä lähettäneet jäljennökset tileistä pankkivaliokunnalle.

Eduskunnan kirjelmässään huhtikuun 22 päivältä 1938 antaman määräyksen mukaisesti tuli pankkivaltuusmiesten vuonna 1941 kokoontuvalle eduskunnalle tehdä ehdotus niiden korkovarojen jakamisesta, jotka silloin olivat käytettävissä Längmanin rahastossa Litt. B. Apurahojen oltua haettavana saapui pankkivaltuusmiehille 42 anomusta, minkä jälkeen pankkivaltuusmiehet pankkivaliokunnalle lähettämässään ehdotuksessa esittivät, että jakoa varten käytettävissä olevista 225,215 markasta 65 pennistä jaettaisiin 225,000 markkaa lähemmin luetelluille yhdistyksille, laitoksille, seuroille ja yksityisille henkilöille. Sen jälkeen kun eduskunta, pankkivaliokunnan ehdotuksesta, oli tehnyt sanottujen korkovarojen jakamisesta päätöksensä sekä ilmoittanut siitä pankkivaltuusmiehille, suoritettiin apurahojen jako.

Eläkkeet ja avustukset.

Pankkivaltuusmiehet ovat kuluneen vuoden aikana myöntäneet neljä eläkesäännön mukaista eläkettä, joiden yhteinen vuotui-

nen määrä on 65,160 markkaa. Lisäksi on myönnetty yksi 3,000 markan suuruinen kertakaikkinen avustus ja yksi 9,000 markan suuruinen avustus vuodeksi 1942.

Poistoja.

Johtokunnan esityksestä pankkivaltuusmiehet ovat päättäneet, että eräät epävarmoiksi merkityt, vuosilta 1913 ja 1931 peräisin olevat saatavat, yhteensä 129,490 markkaa 50 penniä, poistetaan tileistä kokonaan arvottomina.

Slovakian valtiopankki Suomen Pankin kirjeenvaihtajaksi.

Johtokunnan esityksestä pankkivaltuusmiehet päättivät, että Slovakian valtiopankki, Slovenská Národná Banka v Bratislave, joka oli ilmoittanut siihen suostuvansa, oli otettava Suomen Pankin kirjeenvaihtajaksi.

Ehdotus Suomen Pankin v:n 1941 vuosivoiton käyttämisestä.

Valtion vuoden 1942 tulo- ja menoarvion järjestelyssä esiintyneiden vaikeuksien vuoksi saada valtion tulot ja menot tasapainoon valtiovarainministeriö katsoi tarpeelliseksi, että Suomen Pankin vuoden 1941 vuosivoitto kokonaisuudessaan saataisiin, poiketen voimassa olevan Suomen Pankin ohjesäännön 30 §:n määräyksistä, merkitä tuloksi valtion vuoden 1942 tuloarvioon. Tämän johdosta valtiovarainministeriö, valtioneuvoston raha-asiaivaliokunnan päätöksen mukaisesti, pyysi Suomen Pankkia antamaan asiasta lausuntonsa sekä laatimaan ehdotuksen mainitun järjestelyn edellyttämäksi lainsäädännöksi.

Esittäessään asian pankkivaltuusmiehille pankin johtokunta ilmoitti lausunnossaan pitävänsä tärkeänä, että pankin vararahas- toa jatkuvasti kartutetaan mahdollisimman

suuressa määrässä, ollen kartuttaminen valitsevassa poikkeuksellisessa tilanteessa vieläkin tärkeämpää kuin säännöllisissä oloissa. Ottaen kuitenkin huomioon valtion raha-asiaiden vaikean tilan ei johtokunta puolestaan katsonut haluavansa vastustaa ehdotusta, että säännöllistä suurempi osa pankin vuosivoitosta poikkeuksellisesti luovutettaisiin valtiolle. Arvioiden puheenalaisen vuoden vuosivoiton noin 200 miljoonaksi markaksi, ja koska vararahaston kartuttamisesta nykyisenä vaikeana aikana ei kokonaan olisi luovuttava, johtokunta katsoi, että se määrä, minkä voitto ehkä nousee yli mainittujen 200 miljoonan markan, joka tapauksessa olisi siirrettävä vararahastoon. Tämän mukaisesti johtokunta oli laatinut ehdotuksen erikoislaiksi, jonka nojalla Suomen Pankin vuoden 1941 voitto voitaisiin kahdensadan miljoonan markan määrään saakka käyttää yleisiin tarkoituksiin sillä tavoin, kuin pankin ohjesäännön 30 §:n 1 kohdassa säädetään, ja jäännös käytettäisiin pankin rahastojen kartuttamiseen.

Pankkivaltuusmiehet yhtyivät johtokunnan asiasta esittämään kantaan sekä hyväksyen johtokunnan laatiman lakiehdotuksen päättivät pyytää valtioneuvostoa antamaan sen mukaisen lakiesityksen eduskunnan hyväksyttäväksi. Koska hallitus kuitenkin sai valtion vuoden 1942 tulo- ja menoarvion tasapainoon ilman, että säännöllistä suurempaa osaa Suomen Pankin vuoden 1941 voitosta merkittiin siihen tuloksi, ei hallitus katsonut olevan syytä tehdä asiasta esitystä eduskunnalle.

Valuuttasäännöstely.

Vallinneista poikkeuksellisista olosuhteista johtui, että talouselämän säännötelmisestä poikkeuksellisissa oloissa toukokuun 6 päivänä 1941 annetun lain 2 §:n 4—6 kohdissa edellytetyjen, maksuvälineiden, arvopapereiden ja saamisten hankki-

mista ja käyttämistä koskevien säännöstelymääräysten voimaan saattaminen osoittautui tarpeelliseksi. Koska Suomen Pankin tehtävänä lokakuun 25 päivänä 1939 annetun valtioneuvoston päätöksen mukaan on valuuttakaupan valvominen, pankkivaltuusmiehet katsoivat, että Suomen Pankki olisi sopivin viranomainen määräämään myös mainittujen lainkohtien edellyttämistä säännöstelytoimenpiteistä.

Tämän johdosta ja koska valtuus määrätä kysymyksessä olevasta säännöstelystä edellytti Suomen Pankin toimivallan ja tehtävien laajentamista, pankkivaltuusmiehet, nojautuen mainitun lain 5 §:ään, tekivät valtioneuvostolle esityksen viitatussa suhteessa annettavaksi valtioneuvoston päätökseksi, jossa päätöksessä Suomen Pankki valtuutettaisiin säännöstelystä määräämään. Valtioneuvosto hyväksyi pankkivaltuusmiesten esityksen ja antoi syyskuun 5 päivänä 1941 sen mukaisen päätöksensä maksuvälineiden, arvopapereiden ja saamisten hankkimisesta ja käyttämisestä eräissä tapauksissa.

Valtion vekselien diskonttokorko.

Valtiovelan aiheuttamien korkomenojen vähentämiseksi valtiovarainministeriö teki Suomen Pankin johtokunnalle esityksen, että pankin valtiolle myöntämän vekseliluoton korkoa alennettaisiin. Diskontatessaan valtion vekseleitä pankki oli soveltanut alinta eli 4 %:n diskonttokorkoa; valtiovarainministeriö esitti harkittavaksi koron alentamista 2 ½ %:iin. Ottaen huomioon vallitsevat poikkeukselliset olosuhteet johtokunta katsoi kohtuulliseksi, että tehtyyn esitykseen suostuttaisiin, ja teki asiasta sen mukaisen ehdotuksen pankkivaltuusmiehille. Hyväksyen johtokunnan ehdotuksen pankkivaltuusmiehet päättivät, että Suomen Pankki marraskuun 26 päivästä 1941 lähtien toistaiseksi diskontatessaan ja uudistaessaan valtion asettamia omia vekseleitä,

joiden maksupäivään ei ole kolmea kuukautta pitempää aikaa, soveltaa 2 ½ %:n korkoa.

Haarakonttorit ja tilapäiset asioimistot.

Moskovan rauhanteon jälkeen siirrettiin pankin Viipurin haarakonttori Lahden kaupunkiin tarkoituksella, että konttori toimisi siellä toistaiseksi, kunnes lopullisesti ratkaistaisiin, onko sen toimintaa jatkettava ja missä paikassa. Konttorin väliaikainen toiminta Lahdessa jatkui helmikuun 12 päivään 1941 saakka, jolloin se keskeytyi syystä, että pankkivaltuusmiehet sanottuna päivänä perustivat Lahteen pankin vakinaisen haarakonttorin. Viipurin konttoria ei kuitenkaan lakkautettu, ja kun Viipurin kaupunki viime vuoden elokuussa jälleen joutui Suomen haltuun, aloitti konttori siellä syyskuun 30 päivänä entisessä toimitalossaan uudelleen toimintansa, joskin toistaiseksi vain tilanteen edellyttämässä supistetussa muodossa.

Pankin Sortavalassa sijainneen haarakonttorin olivat pankkivaltuusmiehet talvisodan päätyttyä lakkauttaneet. Kun Sortavalan kaupunki viime vuoden elokuussa jälleen liitettiin Suomeen ja koska on tarpeellista, että Suomen Pankilla on siellä vakinainen konttori, pankkivaltuusmiehet päättivät johtokunnan esityksestä perustaa pankille Sortavalan uuden haarakonttorin lakkautetun sijaan. Konttori aloitti toimintansa syyskuun 12 päivänä sodan hävitykseltä verrattain hyvin säilyneessä toimitalossaan.

Sodan puhjettua kesäkuussa 1941 esitettiin puolustuslaitoksen taholta Suomen Pankille pyyntö, että pankki avaisi puolustuslaitoksen määräämillä paikkakunnilla rintamalinjan läheisyydessä tilapäisiä asioimistoja, joiden toiminta kohdistuisi etupäässä armeijan sekä sitä seuraavien työmuodostelmien rahantarpeen tyydyttämiseen sekä ra-

hanvaihtoon. Johtokunnan esityksestä pankkivaltuusmiehet päättivät suostua pyyntöön ja perustaa kaikkiaan seitsemän määrättyjen pankin vakinaisten haarakonttorien valvonnan alaista tilapäistä asioimistoa, niistä kaksi takaisin vallattuun Itä-Suomeen, kaksi vanhan valtakunnanrajan itäpuolelle sekä kolme rintamalinjan läheisyyteen maan pohjoisempiin osiin. Takaisin vallattuun Itä-Suomeen perustetut tilapäiset asioimistot lakkautettiin sittemmin tarpeettomina vuoden lopussa, jota vastoin vanhan valtakunnanrajan itäpuolelle Aunuksen kaupunkiin ja Äänislinnaan perustetut tilapäiset asioimistot muodostettiin niiden liikkeen jatkuvan kasvamisen vuoksi kuluvan vuoden alusta lukien tilapäisiksi haarakonttoreiksi.

Kiinteistön osto.

Päätätessään perustaa pankin vakinaisen haarakonttorin Lahden kaupunkiin pankkivaltuusmiehet valtuuttivat johtokunnan ryhtymään toimenpiteisiin tarkoituksenmukaisen huoneiston hankkimiseksi sanotulle konttorille joko ostamalla tai vuokraamalla. Koska pankinkonttoriksi sopivia vuokrattavia huoneistoja ei ollut saatavissa kaupungin keskustasta, johtokunta ryhtyi toimiin kiinteistön ostamiseksi konttoria varten. Ostettaviksi tarjona olleista kiinteistöistä johtokunta piti sopivimpana O. Y. Toritalon omistamaa taloa Kauppatorin varrella, Rautatienkadun, Vapaudentien ja Torikadun kulmassa. Yhtiön osakkeet omisti Kansallis-Osake-Pankki, joka oli halukas myymään koko osakekannan 17 miljoonan markan nettohinnasta. Pankkivaltuusmiehet päättivät johtokunnan esityksestä valtuuttaa johtokunnan mainitusta hinnasta ja laaditussa kauppasopimuskirjassa esitetyillä ehdoilla ostamaan puheenalaisen yhtiön osakekannan, ja allekirjoitettiin kauppakirja maaliskuun 3 päivänä 1941.

Uusien toimien perustaminen ja eräisiin toimiin tehtyjä muutoksia.

Pankkivaltuusmiesten päätettyä perustaa vakinaiset haarakonttorit Sortavalan ja Lahden kaupunkeihin johtokunta teki esitykset tarpeellisten vakinaisten toimien perustamisesta sanottuihin konttoreihin. Hyväksyen johtokunnan esitykset pankkivaltuusmiehet päättivät perustaa kumpaankin konttoriin johtajan, kassanhoitajan ja yhden konttoriapulaisen toimet, Sortavalan konttoriin yhden ja Lahden konttoriin kaksi kassa-apulaisen tointa sekä lisäksi molempiin konttoreihin yhden vahtimestarin toimen. Toimista maksettavat peruspalkat pankkivaltuusmiehet vahvistivat Sortavalan konttorissa samoiksi, kuin ne olivat olleet aikaisemmin pankin sikäläisessä konttorissa, ja Lahden konttorissa saman suuruisiksi kuin pankin muissa vastaavan kokoisissa haarakonttoreissa.

Pankin pääkonttorin liiketoiminnan viime aikoina tapahtunut suuri laajentuminen sekä yhä useampien uusien toimintamuotojen liittyminen pankin toimintapiiriin ovat asettaneet sen henkilökunnalle ja varsinkin suhteellisen vähälukuisille vakinaisille miesvirkailijoille, jotka joutuvat toimimaan joko eri osastojen esimiehinä tai muissa sangen vastuunalaisissa tehtävissä, yhä lisääntyviä vaatimuksia. Jotta sanottujen pääkonttorin vakinaisten miesvirkailijain asema saatettaisiin mainitun kehityksen johdosta muuttuneita olosuhteita sekä heidän tehtäviään vastaavaksi, johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esityksen pääkonttorin kirjanpitäjätointien uudelleen ryhmittelemisestä toimien kokonaislukua muuttamatta ja huomioonottaen ne tehtävät, joita toimien haltijat tulevat hoitamaan. Johtokunta ehdotti, että sanottut kirjanpitäjätointimet, lukumäärältään kaksikymmentäkaksi jakaantuen viiteen vanhemman, yhdeksään ylempään palkkaluokan nuoremman sekä kahdeksaan alemman

palkkaluokan nuoremman kirjanpitäjän toimeen, ryhmiteltäisiin uudelleen siten, että niistä muodostettaisiin neljä nuoremman kamreerin, kuusi vanhemman kirjanpitäjän, kuusi ylempään palkkaluokan nuoremman ja kuusi alemman palkkaluokan nuoremman kirjanpitäjän tointa. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan mainitun esityksen sekä pysyttäen kirjanpitäjien peruspalkat ennallaan vahvistivat nuorempien kamreerien peruspalkaksi johtokunnan ehdottamat 75,000 markkaa vuodessa. Samassa yhteydessä pankkivaltuusmiehet päättivät johtokunnan esityksestä perustaa pankin pääkonttoriin palkkaussääntöön merkityin palkkaeduin entisten lisäksi kolme uutta konttoriapulaisen ja kaksi uutta kassa-apulaisen tointa sekä muuttaa yhden pääkonttorin nuoremman vahtimestarin toimen vanhemman vahtimestarin toimeksi.

Kalliista ajasta johtuvat lisäpalkkiot, menetettyjen vuosilomien korvaaminen ja ylimääräisten toimihenkilöiden palkkaus.

Kokouksessaan joulukuun 16 päivänä 1940 pankkivaltuusmiehet olivat myöntäneet johtokunnan käytettäväksi määrärahat erityisen kalliinajanlaisen maksamiseksi vuoden 1941 aikana pankin pienempipalkkaisille toimihenkilöille ja alempiin palkkaryhmiin kuuluneille eläkkeennauttijoille, so. niille, joiden eläke oli pienempi kuin 30,000 markkaa vuodessa. Koska kuitenkin pankin myöntämät eläkkeet vallinneissa oloissa myös ylempiin palkkaryhmiin kuuluneiden eläkkeennauttijoiden osalta olivat osoittautuneet riittämättömiksi, johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esityksen määrärahan myöntämisestä kalliinajanlaisen maksamiseksi kuluneen vuoden aikana myös sanotuille eläkkeennauttijoille, mikä tapahtuisi saman periaatteen mukaan, jonka valtioneuvoston raha-asiainvaliokunta oli hyväksynyt sovellettavaksi valtion eläkkeennauttijoihin nähden. Kokouksessaan loka-

kuun 7 päivänä pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen ja myönsivät johtokunnan käytettäväksi vuoden 1941 aikana 38,400 markan suuruisen määrärahan maksettavaksi kuukausittain ja taannehtivasti sanotun vuoden alusta lukien 200 markan suuruisina kalliinajanlaisina niille pankin eläkkeennauttijoille, joiden eläke oli 30,000 markkaa tai sitä suurempi vuodessa. Lisäksi pankkivaltuusmiehet myönsivät johtokunnan esityksestä 9,600 markan suuruisen määrärahan maksettavaksi vuonna 1941 kuukausittain ja samoin taannehtivasti sanotun vuoden alusta lukien 200 markan suuruisina kalliinajanlaisina Suomen Pankin setelipainon avustuksennauttijoille, jotka avustusten pienuuden johdosta olivat elinkustannusten noustessa joutuneet vaikeaan asemaan.

Kuluneen vuoden joulukuussa johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esitykset määrärahojen myöntämisestä elinkustannusten kallistumisen johdosta vuonna 1942 maksettavia väliaikaisia lisäpalkkioita varten. Pankin vakinaiselle ja ylimääräiselle henkilö- ja palveluskunnalle suoritettavia lisäpalkkioita, so. kalliinajanlaisia, kalliinpalkanlaisia ja perhelisiä määrättäessä johtokunta ehdotti sovellettavaksi samoja periaatteita kuin valtiovarainvaliokunta oli ehdottanut valtion viran- ja toimenhaltijain lisäpalkkioihin nähden. Samoin johtokunta ehdotti pankin eläkkeen- ja avustuksennauttijoille sekä pankin setelipainon avustuksennauttijoille kuluvana vuonna maksettaviin väliaikaisiin kalliinajanlaisiin sovellettavaksi valtiovarainvaliokunnan valtion eläkkeennauttijoiden kalliinajanlaisiin nähden tekemää ehdotusta, kuitenkin siten muutettuna, että kysymyksessä oleva 300 markan suuruisen kalliinajanlaisia kuukaudessa maksettaviin mainitusta ehdotuksesta poiketen myös niille eläkkeen- ja avustuksennauttijoille, joiden eläke tai avustus oli 8,000 markkaa tai sitä pienempi vuodessa. Kokouksessaan joulukuun 18 päi-

vänä pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esitykset sekä myönsivät johtokunnan käytettäväksi vuonna 1942 pankin vakinaisten ja ylimääräisten toimenhaltijain lisäpalkkioihin 2,795,000 markkaa sekä pankin eläkkeen- ja avustuksennauttijain ja pankin setelipainon avustuksennauttijain kalliinajanlaisiin 210,000 markkaa.

Koska poikkeuksellisten olojen johdosta osalle pankin henkilö- ja palveluskuntaa ei kuluneen vuoden aikana voitu järjestää heille kuuluvia vuosilomia, päättivät pankkivaltuusmiehet kokouksessaan marraskuun 18 päivänä johtokunnan esityksestä myöntää 279,322 markan suuruisen määrärahan käytettäväksi menetettyjen vuosilomien korvaamiseen siten, että kullekin lomansa tai osan siitä menettäneelle maksettiin hänen peruspalkkaansa vastaava määrä siltä ajalta, minkä hän oli lomastaan menettänyt.

Kokouksessaan joulukuun 18 päivänä pankkivaltuusmiehet johtokunnan esityksestä myönsivät 4,900,000 markkaa käytettäväksi tarpeen mukaan pankin ylimääräisten toimihenkilöiden palkkaamiseen vuonna 1942.

Haarakonttorien valvojat.

Pankin haarakonttorien valvojina ja näiden varamiehinä vuonna 1942 tulevat pankkivaltuusmiesten päätöksen nojalla olemaan seuraavat henkilöt:

Hämeenlinnan konttori: valvojat kauppaneuvos Anders Gustaf Skogster ja kauppias Johan Verner Fredriksson sekä varamiehet tehtailija Kaarlo Edvard Kauppiainen ja varatuomari Yrjö Jokiranta;

Joensuun konttori: valvojat fil. maisteri Yrjö Antero Kankaanrinta ja asianajaja, varatuomari Mauno Moilanen sekä varamiehet kaupunginjohtaja, fil. maisteri Armo Pyhälä ja toimitusjohtaja Juhana Tarma; *Jyväskylän konttori:* valvojat johtaja Kaarlo Vilhelm Laitila ja apteekkari Eugen Mansnerus sekä varamiehet lehtori

Herman Hämäläinen ja pormestari Matti Soini;

Kotkan konttori: valvojat toimitusjohtaja Veikko Aleksander Cajander ja toimitusjohtaja, pormestari Hugo Melart sekä varamiehet kauppaoppilaitoksen johtaja, fil. maisteri Hugo Lennart Wennerstrand ja kaupunginviskaali Niilo Silenti;

Kuopion konttori: valvojat pormestari Alvar Hjalmar Mikael Hurtta ja agronomi Niilo Ilmari Jokinen sekä varamiehet oikeusneuvosmies Gunnar Valdemar Hellén ja toimitusjohtaja Pekka Karttunen;

Lahden konttori: valvojat kaupunginjohtaja Uuno Kristian Takki ja piiritarkastaja Väinö Tuompo sekä varamiehet lyseon rehtori, fil. maisteri Artturi Aukusti Tähtinen ja toimitusjohtaja Kaarle Ilmari Halme;

Mikkelin konttori: valvojat kihlak. tuomari Erkki Veikko Kuokkanen ja kunnallisneuvosmies Otto Kinnunen sekä varamiehet johtaja Valter Pulkkinen ja toimitusjohtaja Asko Savolainen;

Oulun konttori: valvojat toimitusjohtaja Otto Alfons Karhi ja oikeuspormestari Karl Torsten Reinilä sekä varamiehet johtaja Jalmari Kustaa Korkeakivi ja toimitusjohtaja Aarne Toivonen;

Porin konttori: valvojat johtaja Toivo Rintala ja kaupunginjohtaja, fil. tohtori Frans Vihtori Härmä sekä varamiehet kauppias Juho Antti Airio ja johtaja Yrjö Nurmi;

Sortavalan konttori: valvojat talousneuvos Sven Holst ja johtaja Robert Valentin Niskanen sekä varamiehet lääninrovasti Oskari Freedrikki Kamervo ja kaupunginjohtaja Arvi Rudolf Häyhä;

Tampereen konttori: valvojat oikeusneuvosmies, varatuomari Kaarlo Haljala ja kaupunginjohtaja Kaarle Nordlund sekä varamiehet dipl. insinööri Erkki Niklas Salminen ja konsuli Bruuno Kanto;

Turun konttori: valvojat maanviljelysneuvos Arvi Samuli Kontu ja maaherra

Frans Vilho Kyttä sekä varamiehet johtajat Juho Heikki Kurkela ja Aarne Laaksonen.

Vaasan konttori: valvojat laamanni Ivar Wilhelm Hasselblatt ja johtaja Lauri Aleksander Niinioja sekä varamiehet konsuli Johan Alfred Viklund ja johtaja Juho Viljam Vaahtoniemi;

Viipurin konttori: valvojat johtaja Hannes Neuvonen ja insinööri Reino Koivulehto sekä varamiehet toimitusjohtaja Kalle Hyvärinen ja insinööri Taavi Siltanen;

Aunuksen tilap. konttori: valvojat luutnantti, varatuomari Mauri Mattila ja luutnantti, opettaja Alekski Timonen sekä varamiehet lääkintäkapteeni, lääket. lisensiaatti Osmo Kannas ja postinhoitaja Onni Mietinen;

Äänislinnan tilap. konttori: valvojat majuri, poliisimestari Miika Sakari Simojoki ja luutnantti, agronomi Martti Mustonen sekä varamiehet majuri, intendentti Yrjö Ilmari Kaulio ja sotilasvirkailija, kansakoulunopettaja Frans Oiva Saari.

Pankkivaltuusmiehet ja tilintarkastajat.

Pankkivaltuuston kokoonpanossa ei ole tapahtunut muutoksia sen jälkeen, kun eduskunnan valitsijamiehet syyskuun 28 päivänä 1939 suorittivat säädetyn vaalin. Pankkivaltuusmiehinä vuonna 1941 olivat seuraavat henkilöt:

Tanner, Väinö, toimitusjohtaja,
Vesterinen, Vihtori, maanviljelijä,
Hackzell, Antti, varatuomari,
Helo, Johan, filosofiantohtori,
Leppälä, Juhani, kunnallisneuvos,
Pekkala, Mauno, ylijohdaja,
v. Frenckell, Erik, dipl. insinööri,
Kilpi, Eino, päätoimittaja,
Pilppula, J. Erl., kunnallisneuvos.

Näistä kolme ensiksi mainittua muodostivat suppeamman pankkivaltuuston. Puhemiesjohtajana toimi koko vuoden allekir-

joittanut Tanner ja varapuheenjohtajana allekirjoittanut Vesterinen.

Pankin tilintarkastajiksi vuoden 1941 tilejä tarkastamaan valitsijamiehet valitsivat seuraavat henkilöt:

maanviljelijä *August Kuusisto*, hänen varamiehensä toimittaja *Hugo Aattela*, maanviljelijä *Kaapro Huittinen*, hänen varamiehensä maanviljelijä *K. A. Lohi*,

kunnallisneuvos, toimittaja *Kaapro Moilanen*, hänen varamiehensä kunnallisneuvos *Jalmari Pilkama*,

kauppalanjohtaja *Pietari Salmenoja*, hänen varamiehensä maanviljelijä *Matti Lepistö*, sekä

kunnallisneuvos *A. Fränti*, hänen varamiehensä taloudenhoitaja *Paavo Saarinen*.

Helsingissä helmikuun 27 päivänä 1942.

VÄINÖ TANNER.

**Vihtori Vesterinen.
Mauno Pekkala.**

**Antti Hackzell.
Erik v. Frenckell.
J. Erl. Pilppula.**

**Juhani Leppälä
Eino Kilpi.**

Esko K. Leinonen.